

Strategie prevence kriminality na léta 2008 až 2011

**Ministerstvo vnitra
odbor prevence kriminality**

Radek Jiránek

Obsah prezentace

1. Východiska strategie
2. Priority, principy a okruhy strategie
3. Nový systém prevence kriminality v ČR
4. Legislativní ukotvení prevence kriminality

Strategie – úvod

- **Strategie byla přijata usnesením vlády ze dne 15. října 2007 č. 1150.**
- Základní materiál pro rozvoj preventivní politiky vlády. Definuje priority, principy a okruhy prevence kriminality a finanční toky.
- Představuje **doporučený rámec** pro tvorbu a uskutečňování strategií prevence kriminality všech článků veřejné správy na úrovni ústředních správních úřadů, krajů a obcí.

1. Východiska

- současná situace v oblasti kriminality
- nejnovější poznatků výzkumů
- domácí zkušenosti
- zahraniční zkušenosti

1. Východiska - krimi

- již čtvrtým rokem dochází ke snižování počtu zjištěných trestných činů
- v roce 2006 byl jejich počet nejnižší od roku 1993
- poklesl počet hospodářských, majetkových, násilných i mravnostních trestných činů
- s poklesem kriminality došlo i k meziročnímu poklesu škody způsobené trestnou činností o 44 %

1. Východiska - krimi

Majetková kriminalita

- dominují krádeže vloupáním do rodinných domků, do víkendových chat a do bytů
- krádeží prostých převládají krádeže věci z automobilů, krádeže automobilů a krádeže kapesní
- přes trend snižování majetkové trestné činnosti **pokračoval nárůst kapesních krádeží.**

1. Východiska - krimi

Násilná kriminalita

- došlo k poklesu zjištěných úmyslných ublížení na zdraví, vydírání, loupeží i loupeží na finančních institucích
- **došlo k mírnému zvýšení trestných činů loupeží na benzinových čerpadlech a tzv. pouličních loupeží.** Většina pouličních loupeží je spáchána na osamělých osobách, které se pohybují v noční, ale i v denní době na málo frekventovaných místech. Pachatelé 40,4 % násilné kriminality se rekrutují z řad recidivistů.

1. Východiska - krimi

Teritoriální rozložení trestné činnosti

- **v roce 2006 bylo spácháno nejvíce trestných činů na území hl. m. Prahy s 27 % (89 618 trestných činů). Následují kraje Středočeský (37 188), Moravskoslezský (36 993), Ústecký a Jihomoravský.**

1. Východiska - krimi

Pachatelé trestných činů

- Z hlediska **věku** převažuje ve struktuře pachatelů kategorie 20-30 let (35 %)
- Děti do 18 let se podílejí v porovnání se všemi pachateli na páchání trestné činnosti 7 %, což je přibližně stejně jako věková skupina mladých dospělých (18-20 let).
- Pachatelé senioři nad 60 let tvoří marginální skupinu 1,8 %.
- I přes stagnaci celkového počtu pachatelů, došlo k dalšímu mírnému **zvýšení počtu recidivistů** na 56 661 a jejich podílu ve struktuře pachatelů na 46,2 %. Od roku 1993 se tak jedná o nejvyšší hodnoty.

1. Východiska - krimi

Oběti

- **Počet obětí se oproti předchozímu období snížil.**
- Děti do 18 let jsou nečastěji obětí kapesných krádeží a loupeží.
- Dospělí = trestné činy krádeže, úmyslného ublížení na zdraví a loupeže.
- Senioři = narůstá zejména počet obětí - žen - seniorek ve věku 60 – 89 let.
- Pohlaví = mírně převažují jako oběti muži (53,3 %) nad ženami (46,7 %).

1. Východiska - výzkumy

- Spokojenost občanů s prací Policie ČR (STEM/MARK,2004),
- Preventivní aktivitv názorech obyvatel měst (IKSP,2004),
- Občané o kriminalitě a prevenci (IKSP,2006),
- Mladiství pachatelé na prahu tisíciletí (IKSP,2004).

1. Východiska - výzkumy

Většina občanů:

- **dává jednoznačně přednost prevenci před represí,**
- **má pocit ohrožení a obává se trestných činů;** pocity ohrožení a nebezpečí jsou významně spojeny s velikostí místa bydliště;
- považuje za **nejproblémovější** okolí hospod, heren, nočních klubů a diskoték a dále neosvětlená a málo frekventovaná místa,
- **se nejvíce obává** vandalství, kapesních krádeží, krádeží motorových vozidel, vloupání do bytu, domu, chaty, chalupy a do aut a pociťuje silný strach z fyzického násilí (loupeže),
- **hodnotí opatření proti pouliční kriminalitě a kriminalitě mládeže jako nedostatečná,**

1. Východiska - výzkumy

Většina občanů:

- **má zájem o informace** o bezpečnostní situaci v místě bydliště, o preventivních opatřeních policie a o jejich záměrech do budoucna,
- chápe, že policie nemůže sama zabezpečit prevenci trestné činnosti, a že **aktivní roli v prevenci zločinu musí sehrávat samotný občan,**
- **sdílí názor, že o bezpečnost občanů a jejich majetku by se měli rovnoměrně starat sami občané, policie a místní samospráva,**
- domnívá se, že ke **zvýšení bezpečnosti je třeba** posílit přítomnost policistů na ulicích,
- zastává názor, že je třeba vytvářet podmínky pro trávení volného času dětí a mladých dospělých, pozitivně ovlivňovat výchovu v rodině a podporovat zaměstnanost.¹³

1. Východiska - domácí zkušenosti

Dlouhodobá metodická, konzultační a finanční podpora samosprávám velkých měst přinesla:

- integraci preventivní politiky do sociální, vzdělávací, zdravotní a bezpečnostní politiky měst
- vytvoření nových poradních orgánů
- nové profesní pozice (manažer/koordinátor prevence kriminality,
- zvyšující se finanční podíl na realizaci dílčích preventivních opatření/projektů (obce více než 40 %).

1. Východiska - domácí zkušenosti

- **V roce 1996 byly poprvé na prevenci kriminality vyčleněny finanční prostředky (150 mil. Kč)**
- V letech 1996 až 2003 byly realizovány Programy zpočátku pouze ve větších městech s počtem obyvatel nad 30 tisíc, od roku 1999 i v menších městech. **Za dobu trvání Programu bylo celkem podpořeno více než 4 000 projektů prevence kriminality ve 230 obcích a 8 krajích státní účelovou dotací blížící se částce 900 mil. Kč.**
- Od roku 2004 počet obyvatel nehraje roli, klíčový je rozsah bezpečnostního problému (program Partnerství).
- Od roku 2006 se do realizace Programu zapojily také kraje.

1. Východiska - zahraniční zkušenosti

Základní principy stanovil 11. Světový kongres OSN o prevenci kriminality a trestní justici (Bangkok, 2005).

- kombinaci národního a lokálního přístupu
- vytváření komplexních dlouhodobých a střednědobých strategií prevence kriminality a stálých funkčních poradních orgánů
- poradenství, informování občanů a zapojení týmu realizátorů včetně komerční sféry;
- vzdělávání týmu odborníků,
- spolupráci státní a obecní policie, aktivní zapojení občanů (dobrovolníků) do preventivních aktivit;
- orientaci práce policie na občana a potřeby komunity, zapojování policie jako partnera do řešení problémů;

1. Východiska - zahraniční zkušenosti

Z hlediska cílových skupin byly jako problematické skupiny definovány:

- děti a mládež
- zástupci menšin a osoby s nízkým sociálním statusem
- společensky exkludované skupiny s nedostatečným přístupem ke službám a k ekonomickým a sociálním výhodám

2. Cíle Strategie

- zvyšování pocitu bezpečí občanů,
- snižování míry a závažnosti trestné činnosti,
- posilování kompetencí a zdrojů krajů a obcí při plánování a realizaci preventivních opatření.

2. Priority Strategie

- **snižování majetkové a násilné kriminality ,**
- **eliminace kriminálně rizikových sociálně patologických jevů,**
- **omezování příležitostí k páchání trestné činnosti,**
- **zvyšování rizika pro pachatele, že bude dopaden,**
- **informování občanů o možn.ochr.před TČ**

2. Priority Strategie

Cílovými skupinami jsou:

- děti a mladiství ohrožení sociálně patologickým jevy a s kriminální zkušeností
- prvopachatelé trestných činů
- recidivisté
- sociálně vyloučené komunity

2. Priority Strategie

- Plošné zavádění Systému včasné intervence a týmů pro mládež „**SVI**“ (významný nástroj snižování trestné činnosti mládeže),
- Legislativní ukotvení prevence kriminality v českém právním systému

2. Specifické cíle Strategie

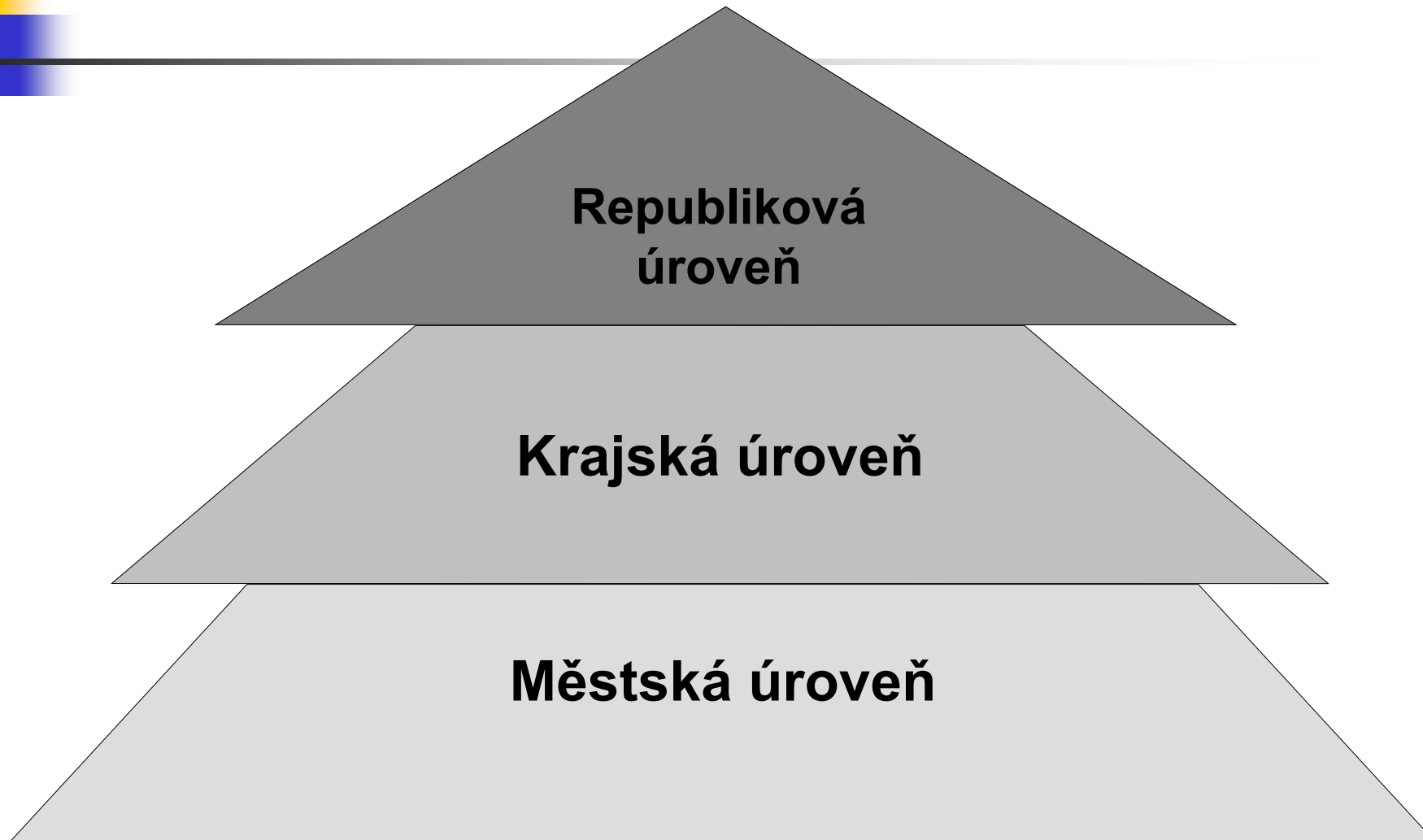
- Fungující a stabilní systém prevence kriminality na všech úrovních veřejné správy
- Posílení kompetencí krajů a obcí při plánování a realizaci preventivních opatření
- Systematická partnerská spolupráce mezi příslušnými orgány na všech úrovních veřejné správy

2. Specifické cíle Strategie

- Profesní stabilizace kvalifikovaných manažerů prevence kriminality na úrovni krajů a měst
- Profesní stabilizace kvalifikovaných pracovníků Policie ČR a obecní policie v oblasti prevence kriminality
- Zajištění finančních zdrojů ze státního rozpočtu, z rozpočtu krajů a obcí a z evropských fondů na realizaci úkolů

3. Systém prevence kriminality

3. Systém – Republiková úroveň

Cílem republikové úrovně je:

- zajistit **jednotný výkon státní politiky** v oblasti prevence kriminality
- **analyzovat a řešit problémy, které přesahují kompetence** jednotlivých resortů a dalších orgánů veřejné správy
- realizovat **dlouhodobý, systémový a komplexní** přístup k řešení problémů souvisejících s trestnou činností.

3. Systém – Republiková úroveň

Obsah

- Vzdělávání odborníků pracujících v oblasti prevence kriminality, prevence sociálně patologických jevů a v bezpečnostní problematice
- Celorepublikové preventivní projekty
- Výzkumy, studie, evaluace
- Mediální kampaně, informování občanů

3. Systém - Krajská úroveň

- **přenesení preventivní politiky státu na úroveň kraje**
- **Krajské programy prevence kriminality** - realizovány na území celého kraje, jeho části nebo na území obcí
- **rozhodne kraj v samostatné působnosti**

3. Systém - Krajská úroveň

Realizace Krajského programu a přidělení dotace je podmíněna

- rozhodnutím zastupitelstva kraje o přistoupení ke krajské úrovni prevence kriminality (2/08),
- zpracováním Koncepce PK kraje na léta 2009 - 2011 (6/08)
- vytvořením podmínek pro její realizaci (manažer, pracovní skupina, analýza, vyčlenění 20 % finančního podílu)

3. Systém - Krajská úroveň

Rok 2008 – přechodné období

- Dotace v kapitole MV + rozhodování o přidělení MV / dotace krajům od roku 2009 + odpovědnost za využití
- Výběr měst (pod 25 tisíc obyvatel) – 11/07
- Města tvoří program PK na rok 2008 – 2/08
- **Ukázat seznam měst !**

3. Systém - Městská úroveň

Urbanizace a koncentrace obyvatel s sebou nese větší počet příležitostí pro páchaní trestných činů, velké množství obětí, kumulaci sociálně patologických jevů a kriminality a tedy i vyšší obavu z kriminality mezi občany.

- města s počtem obyvatel nad 25 tisíc (47 měst)
- realizace Městského programu prevence kriminality + čerpání finančních prostředků v letech 2008-2011
- stabilizace, dlouhodobost, komplexnost, týmová práce
- **Ukázat seznam měst!**

3. Systém - Městská úroveň

Hlavní úkoly v letech 2008 – 2011

- zpracovat bezpečnostní analýzu (6/08),
- zpracovat koncepci prevence kriminality města (6/08),
- vytvořit podmínky pro zavedení SVI a týmu pro mládež,
- podporovat preventivní programy pro děti a mládež s případnou participací při realizaci Minimálních preventivních programů škol a školských zařízení,
- vyhodnocovat efektivitu podpořených projektů i aktivit institucí zapojených do městské úrovně prevence kriminality,
- rozvíjet spolupráci samosprávy s Policií ČR ve smyslu principů Community policing.

3. Systém - Městská úroveň

- Státní dotace na realizaci výzkumu vnímání pocitu bezpečí občanů (2008 + 2011) + evaluace preventivních aktivit
- Dotace na tvorbu Koncepce města ve výši 50 tis. Kč

3. Systém – města 2008

Společné pro malá i velká města

- Předložení Programu PK do 15.2.2008 (schválen radou / zastupitelstvem)
- Minimální 20 % finanční podíl
- Vyhodnocení dotace z roku 2007 (do 31.1. 2008)
- Zásady financování
- Metodiky realizace programu
- Manažer (kontaktní osoba), pracovní skupina

3. Systém – města 2008

Společné pro malá i velká města

- Popis bezpečnostní situace
- Formulace problému a návrh opatření
- Přehled institucí (organizací), které se zabývají sociální prevencí a preventivními aktivitami
- Komplexní přístup = projekty situační, sociální, i projekty týkající se informování občanů
- Projekty, na které bude město žádat dotaci, musí být v souladu s prioritami Strategie.
- Konzultant OPK MV

3. Systém – města 2008

Parametry investičních projektů

- a) kamerové soubory,
- b) mobilní kamerové soubory,
- c) rozšíření kamerového souboru,
- d) zabezpečovací a vyhodnocovací soubory,
- e) mříže,
- f) osvětlení rizikových míst,
- g) oplocení rizikových míst,
- h) software-grafické soubory,
- i) hardware pro preventivní a bezpečnostní účely,
- j) soupravy pro sport,
- k) sportovní hřiště a plácky.

3. Systém – Finance

- Vláda ČR schválila vyčlenění částku **400 mil. Kč** v letech 2008 až 2011
- Pro rok 2008 je vyčleněna částka 80 mil. Kč
- Republiková úroveň = 10 % *(8 mil. Kč)*
- Krajská úroveň = 50 % *(40 mil. Kč)*
- Městská úroveň = 40 % *(32 mil. Kč)*

3. Dokumenty na internetu

[http://www.mvcr.cz/dokument/prevence/
strategie_1016.jtml](http://www.mvcr.cz/dokument/prevence/strategie_1016.jtml)

(Strategie prevence kriminality na léta 2008 až 2011)

<http://www.mvcr.cz/prevence/ksp/index.htm>

(Metodiky, Zásady, Formuláře, konzultanti, doporučení k situační prevenci, „Dobrá praxe měst“, „Dobrá praxe Policie ČR“)

4. Legislativa

Varianty legislativní úpravy PK

- Zákon o vnitřní bezpečnosti – nebude realizován
- Novela dílčích zákonů – neefektivní
- Zákon o Policii ČR – nevhodný
- Nový samostatný zákon - ???

4. Legislativa

Obsah zákona o vnitřní bezpečnosti a možný obsah novely dílčích zákonů

Definice : Stát a územní samosprávné celky vytvářejí podmínky pro zajištění **vnitřní bezpečnosti** rovněž prostřednictvím **opatření prevence kriminality**, jimiž se rozumí cílené, plánované, koordinované a komplexní působení na příčiny a podmínky, které protiprávní jednání vyvolávají či umožňují, s cílem takovému jednání předcházet, potlačovat a omezovat ho.

- Prevenci kriminality (dále jen „prevence“) zajišťuje:
 - vláda České republiky (dále jen „vláda“),
 - Ministerstvo vnitra České republiky (dále jen „ministerstvo“),
 - další ústřední orgány státní správy,
 - krajský úřad,
 - obec.

4. Legislativa

- Vláda schvaluje národní strategii prevence.
- Ministerstvo
 - analyzuje a vyhodnocuje stav, příčiny, podmínky a dopady kriminality a dalších protispolečenských jevů ve státě,
 - vytváří národní strategii prevence,
 - koordinuje spolupráci ústředních orgánů státní správy a územních samosprávných celků v oblasti prevence,
 - vytváří a vyhlašuje programy prevence, které finančně zajišťuje,
 - finančně se může podílet na programech prevence vytvořených jinými subjekty,

4. Legislativa

- Krajský úřad a Magistrát hlavního města Prahy v rámci své působnosti analyzuje a vyhodnocuje stav, příčiny, podmínky a dopady kriminality a dalších protispolečenských jevů,
 - zpracovává v souladu s národní strategií prevence strategii prevence kraje,
 - řídí a koordinuje plnění úkolů v oblasti prevence, stanovených národní strategií prevence a strategií prevence kraje,
 - vytváří vlastní programy prevence, které finančně zajišťuje,
 - se může finančně podílet na programech prevence vytvořených jinými subjekty,
 - spolupracuje s obcemi při plnění úkolů v oblasti prevence,
 - zřizuje k plnění úkolů v písm. a) – f) funkci koordinátora prevence.

4. Legislativa

- Obec v rámci své působnosti
 - přijímá opatření prevence,
 - poskytuje na žádost orgánům podle odstavce 2 písmeno a) až d) podklady nezbytné pro plnění úkolů v oblasti prevence.
- Orgány uvedené v odstavci 2 vedou evidenci potřebné k plnění úkolů v oblasti prevence.

4. Legislativa

Optimální řešení:

- Nový, samostatný zákon
- Upraví prevenci kriminality, prev. sociálně patol. jevů, protiprávní jednání, nežádoucí chování ...
- Personální zajištění + krajské preventivní týmy (primární prevence, drogy, Romové ...)

Mgr. Radek Jiránek

Ministerstvo vnitra

odbor prevence kriminality

vedoucí oddělení preventivních programů a dobrovolnické služby

Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7

tel.: 974 833 797

e-mail: jiranek@mvcrcz